



Styre: Fakultetsstyret ved Det samfunnsvitenskapelige fakultet

Styresak:

Møtedato: 18.06.2019

Dato: 24.05.2019

Arkivsaknr: 2019/3080-

HAGRN

Forskerutdanningsmelding 2018

Bakgrunn

Forskerutdanningsmeldingen for Det samfunnsvitenskapelige fakultet gir en overordnet vurdering av forskerutdanningen som tilbys ved fakultetet. Meldingen er vedlagt.

Forslag til vedtak:

Styret ved Det samfunnsvitenskapelige fakultet slutter seg til forslaget til forskerutdanningsmelding 2018.

Jan Erik Askildsen
dekan

Alette Gilhus Mykkeltvedt
fakultetsdirektør

Vedlegg

- 1 Forskerutdanningsmelding 2018
- 2 Forskerutdanningsmelding 2018 - Institutt for informasjons- og medievitenskap
- 3 Forskerutdanningsmelding 2018 - Institutt for administrasjon og organisasjonsvitenskap
- 4 Forskerutdanningsmelding 2018 - Institutt for geografi
- 5 Forskerutdanningsmelding 2018 - Institutt for sosialantropologi
- 6 Forskerutdanningsmelding 2018 - Institutt for økonomi
- 7 Forskerutdanningsmelding 2018 - Institutt for sammenliknende politikk
- 8 Forskerutdanningsmelding 2018 - Sosiologisk institutt



FORSKERUTDANNINGSMELDING 2018

DET SAMFUNNSVITENSKAPELIGE FAKULTETET

Forskerutdanningsmeldingen for Det samfunnsvitenskapelige fakultet gir en overordnet vurdering av forskerutdanningen som tilbys ved fakultetet.

Fakultetets arbeid med opprettelse av ph.d.-program og innføring av kvalitetssikringssystem

Universitetsstyret vedtok i 2017 at det skal opprettes fakultets-ph.d.-program med et kvalitetssikringssystem. I tråd med vedtaket har Det samfunnsvitenskapelige fakultet utviklet en programbeskrivelse og opprettet et programstyre. Instituttene, representert i Instituttledergruppen, Forskerutdanningsforum og administrativt ansvarlige for forskerutdanningen, har blitt involvert i arbeidet ved flere anledninger i løpet av våren og høsten 2018. Forslaget til programbeskrivelse, studieplan for opplæringsdelen og mandat for programstyret ble sendt på høring til instituttene. Til høringsfristen mottok fakultetet grundige høringssvar fra alle instituttene. Programbeskrivelsen, mandat for programstyret og studieplan for opplæringsdelen ble vedtatt i fakultetsstyret i desember 2018 og tredde i kraft fra universitetsstyrets vedtak om opprettelse i april 2019.

I overgangen til ny ordning har fakultetet gjort følgende hoved endringer:

- Åpnet for opptak av kandidater med 1-1,5 års masterutdanninger dersom gitte kriterier blir oppfylt.
- Utviklet overordnede retningslinjer for de ulike avhandlingstypene monografi og artikkelbasert avhandling, og den innledende innrammingen til artikkelbaserte avhandlinger.
- Besluttet av valg av tittel på prøveforelesningen skal begrunnes av komitéen for å sikre mest mulig ens praksis angående valg av tema som går utover avhandlingens hovedproblemstillinger.
- Besluttet at kandidaten, og ikke førsteopponent, skal innlede disputasen med en presentasjon på 15 minutter.
- Laget studieplan for opplæringsdelen på fakultetsnivå, og ikke instituttnivå, og innført krav til minst en konferansedeltakelse med paper som del av formidlingsdelen i tillegg til andre formidlingsaktiviteter.
- Opprettet Programstyret med en ny sammensetning og et mandat som skiller seg fra det tidligere Forskerutdanningsforum. Intensjonen er at flere ulike grupper av ansatte vil bedre kunne dekke de ulike innfallsvinklene til ph.d.-programmet og kvalitetssikringen av dette.

Fakultetet skal i august 2019 ha dialogmøter med alle instituttene for å sikre at alle endringer er godt kjent og vil bli gjennomført.

Oppfølging av fakultetets prioriteringer for forskerutdanningen

Tiltak for å sikre en tettere kandidatoppfølging har vært et vedvarende fokus i forskerutdanningen også i 2018. Arbeidet med utviklingen av programbeskrivelsen innebærer en bedring for kandidatene i den forstand at etablert praksis har blitt tydeliggjort og formalisert, og gjennom de vedtatte endringene vi mener vil bedre forskerutdanningen ved Det samfunnsvitenskapelige fakultet. En lavere andel underkjenninger de siste par år kan tyde på at tiltak som oppstartsamtale, årlig medarbeidersamtale for alle kandidater, midtveisevaluering, to veiledere og tilbud om sluttevaluering har hatt en positiv effekt. Fakultetet gjennomførte også et avslutningsseminar for alle kandidater som planlegger innlevering innen året til svært gode tilbakemeldinger.

For programstyret vil fokuset i 2019 settes på utviklingen av et opplegg for veilederopplæring, gjennomgang av opplæringsdelen og oppfølging av instituttene for å sikre at nye regler og rutiner blir fulgt.

Opptak, gjennomstrømming, frafall, disputaser og underkjenninger

I 2018 tok fakultetet opp 22 nye kandidater til forskerutdanningen. 9 av disse er universitetsstipendiater.

Fakultetet hadde 21 disputaser i 2018. Til sammenligning hadde vi også 21 disputaser i 2017 og 19 i 2016. Gjennomstrømmingstallet for 2018 er på 3,8 år netto (den totale tiden kandidaten har benyttet i forskerutdanningen fra opptak til innlevering, fratrukket pliktarbeid, permisjoner etc). I 2018 var det 2 kandidater med aktiv finansiering som sluttet og 4 av kandidatene som var på overtid ble skrevet ut av programmet.

Fakultetet hadde også i 2018 en lavere prosentandel underkjente avhandlinger enn tidligere år. 2 ph.d.-kandidater (9 %) fikk underkjent sin avhandling etter første innlevering. I 2016 var det hele 4 underkjenninger (17 %). Snittet de siste 8 årene er 13 %. Med få enkeltunntak leverer alle inn avhandlingen på nytt og får godkjent 2. innlevering. Selv om de fleste underkjenninger ender med fullført grad, og andelen underkjenninger har gått ned har fakultetet fortsatt et tydelig fokus på å følge opp tiltakene for å sikre bedre integrering av kandidatene i fagmiljøene, tettere oppfølging underveis, og på sikt lavere sannsynlighet for underkjente avhandlinger.

Veilederopplæring og karriereveiledning

Veilederopplæring ivaretas nå av instituttene selv og gjennom tilbud sentralt ved UiB. Flere institutter har et veilederseminar hvert semester der problemstillinger knyttet til ph.d.-veiledning tas opp til diskusjon. I tillegg gir fagmiljøene god tilbakemelding på universitetspedagogikk sitt kurs i forskningsveiledning, som særlig nye veiledere blir oppfordret til å ta. Andre arenaer for veilederopplæring er gjennom kontakt med dedikert fagperson med særskilt ansvar for forskerutdanningen på instituttene, diskusjoner i forskningsgruppene og kollegial erfaringsutveksling mellom veiledere.

Programstyret vil i 2019 komme med nye tiltak for veilederopplæring i fakultetsregi. Til nå har arrangering av fellesseminarer med ulik tematikk, mentorordning for nye veiledere og digitalt kurs for innføring i regelverk vært diskutert i styret.

Fakultetet tilbyr flere aktiviteter gjennom ph.d.-løpet som bidrar til karriereveiledning for kandidatene. Faste aktiviteter som oppstartsseminar, seminar i akademisk skriving og publisering og avslutningsseminar inneholder alle elementer av karriereveiledning. For å tydeliggjøre det tilbudet som allerede gis vil vi utvikle en nettside på fakultetet.

Selv om det er store forskjeller mellom fagmiljø med hensyn til hvor kandidatene får jobb, er realiteten at en betydelig andel kandidater må finne seg relevant jobb utenfor academia etter endt ph.d.-grad. Veileder(-e) og fagmiljø er ofte godt rustet til å gi råd angående videre karriere innen

akademia, mens fakultetet og andre sentrale avdelinger som UiB Alumni er bedre egnet til å lage arrangementer med fokus på karrierer utenfor akademien. Fakultetet vil i 2019 iverksette følgende karriereveiledningstiltak:

- ph.d.-dag med fokus på karrieremuligheter i og utenfor akademien
- flere innslag av arbeidsrettet kompetanseutvikling i løpet av utdanningen
- oppfordre til deltakelse på doctoral consortiums på konferanser
- oppfordre instituttene til å inkludere ph.d.-kandidater i skrivingen av prosjektsøknader til forskningsprosjekter
- oppfordre instituttene til jevnlig fokus på karriereveiledning i forskningsgruppene

Internasjonalisering

Alle ph.d.-kandidater ved fakultetet oppfordres til å gjennomføre et utenlandsopphold ved relevante forskningsinstitusjoner og fakultetet har egne støtteordninger for dette. Kandidatene opplever i all hovedsak at det blir lagt godt til rette faglig, administrativt og økonomisk for utenlandsopphold, men noen etterlyser mer informasjon om andre tilskuddsordninger en kan søke på. Etter utenlandsopphold, der kandidaten har fått økonomisk støtte fra fakultetet, er det krav om en rapport fra oppholdet. Informasjon som kan være nyttig for andre kandidater som planlegger tilsvarende opphold formidles videre for å avlaste i planleggingsjobben. Kandidatene har også benyttet seg av tilbudet om utreiseseminar i regi av Internasjonalt senter. Fakultetet vil vurdere å arrangere egne utreiseseminar der kandidater som har gjennomført opphold kan gi nyttige råd til de som er i planleggingsfasen.

For de som ikke gjennomfører et utenlandsopphold skjer internasjonal nettverksbygging gjennom andre arenaer, deriblant deltakelse på konferanser, sommerskoler og samarbeid med gjesteforskere.

Alle stipendiatstillinger ved SV-fakultetet lyses ut internasjonalt og vi får erfaringsmessig mange utenlandske søkere. Fagansvarlige oppfordres også til å bruke egne internasjonale nettverk når nye stipendiatstillinger lyses ut. Andelen utenlandske kandidater ved fakultetet er for tiden 35 %.



Det samfunnsvitenskapelige fakultet

Referanse

2019/3080-ELOT

Dato

30.04.2019

Institutt for informasjons- og medievitenskap - forskerutdanningsmelding 2018

Forholdet mellom forskerutdanning og forskningssatsninger ved instituttet

Forskningsaktiviteten ved instituttet er organisert i forskningsgrupper. Alle stipendiater skal være knyttet til en forskningsgruppe, og slik representerer disse gruppene en kobling mellom forskerutdanning og forskningssatsninger, se forøvrig årsrapport og innspill til publiseringsstrategi for organisering av forskningen ved instituttet.

I 2018 ble forskningsadministrasjonen lagt om. Forskningsutvalget ledet av forskningsleder ble nedlagt og det ble utnevnt en forskningsleder for hver disiplin. Disse er Jens E. Kjeldsen for medievitenskap og Bjørnar Tessem for informasjonsvitenskap. Det faglige og administrative ansvaret for oppfølging av saker som angår forskerutdanning ligger på disse i samråd med øvrig ledelse ved instituttet gjennom arbeid i Ledergruppen. Vurdering av godkjenningssaker og deltagelse på midtveisevalueringer er oppgaver som forskningslederne har ansvar for.

Kandidatoppfølging

Institutt for Informasjons- og medievitenskap (Infomedia) har et aktivt arbeid for å sikre kvaliteten på forskerutdanningen og etablere et godt faglig-sosialt miljø for instituttets stipendiater. Stipendiatene har to personer som fungerer som kontaktpunkt mellom stipendiatene og instituttledelsen.

Kontaktpersonene har som oppgave å representere stipendiatenes interesser overfor instituttet og arrangere ph.d.-seminar. Instituttet har midtveisevaluering av kandidatene som er cirka halvveis i studieløpet. Evalueringen blir gjennomført ved at studenten leverer inn sentrale tekster som er produsert så langt og har en muntlig presentasjon av fremgangen i og resultatene av arbeidet så langt.

Dette er et UiB-internt notat som godkjennes elektronisk i ePhorte

Institutt for informasjons- og
medievitenskap
Telefon 55589100
post@infomedia.uib.no

Postadresse
Postboks 7802
5020 Bergen

Besøksadresse
Bergen

Saksbehandler
Ellen Carina Ottesen

Dette legges frem for en komité bestående av veileder, forskningsleder og et internt medlem som har relevant kompetanse.

I regi av instituttet har det én gang i semesteret blitt arrangert faglig og sosialt seminar for stipendiatene, hvor stipendiatene har presentert egne arbeid og med foredrag om stipendiat- relevante tema av interne og eksterne foredragsholdere. I tillegg har stipendiatgruppen selv arrangert månedlige samlinger med fremlegging av forskningsarbeid. Stipendiatene har arrangert stipendiatdag med presentasjon av sine prosjekter og har arrangert en workshop i regresjonsanalyse på instituttet.

Instituttet har innført som norm to veiledere for alle nye doktorgradskandidater.

Instituttet arrangerer sluttseminar for de kandidatene som ønsker det. Vi ser dette som et viktig tiltak for kvalitetssikring før endelig innlevering, særlig for de kandidatene som skriver monografi og dermed i mindre grad har mottatt tilbakemeldinger fra eksterne fagfeller enn de som skriver artikkelbaserte avhandlinger. I 2018 arrangerte instituttet et sluttseminar.

Karriereveiledning

Karriereveiledning av PhD-kandidater foregår på tre hovedmåter: For det første inngår det som del av den årlige medarbeidersamtalen med instituttleder. For det andre er dette en del av veilederrollen, og for det tredje legger vi opp til at forskningsgruppen kan være en støttende struktur. Vi vil også oppfordre til å benytte seg av mulighetene som finnes på internasjonale konferanser med ”doctoral consortiums”. Slike fora utgjør en mulighet for å få et internasjonalt blikk på sitt prosjekt og mange legger opp til coaching-sesjoner med internasjonalt anerkjente forskere. Et annet viktig tiltak, er at doktorgradsstipendiater får være med i arbeidet med prosjektsøknader til forskningsprosjekter for å få erfaring med denne typen arbeid og ha muligheter for å bli skrevet inn som post.doc-kandidater i relevante prosjekt på et sent stadium i stipendperioden.

Inkludering i forskningsgrupper

Forskningsgruppene er en sentral arena for stipendiatene i sitt arbeid og muligheter for å legge frem og diskutere sitt arbeid. Alle stipendiatene er knyttet til en forskningsgruppe, og skal legge frem sitt arbeid i seminarer i regi av disse. De eksternt finansierte stipendiatene er dessuten knyttet til prosjekt som involverer miljøer utenfor instituttet, og de legger frem arbeid i sammenheng med møter i disse prosjektgruppene.

Det sendes også jevnlig ut informasjon til stipendiatene om kurs som kan være aktuelle som en del av opplæringsdelen. Forholdet mellom forskerutdanning og forskningssatsinger ved instituttet vurderes

som god. Det blir gjort noen strategiske vurderinger ved ansettelse av stipendiater i felt som ligger i satsingsområdene. I tillegg er det også blitt ansatt stipendiater i eksternt finansierte forskningsprosjekter som utgjør en viktig del av forskningssatsingen til instituttet.

Veilederopplæring

Instituttet tilbyr ingen formell veilederopplæring. Vi vurderer forskningsgruppene som en god arena for diskusjon og utveksling av erfaring med veiledning. Samtidig er et av målene med å ha to veiledere for hver kandidat å skape mulighet for kollegial erfaringsoverføring.

Internasjonalisering

De fleste doktorgradskandidatene har et utenlandsopphold, og de fleste deltar på sommerskoler eller andre organiserte opplæringstilbud som en del av den obligatoriske kursdelen. Flere av instituttets ansatte bidrar aktivt på ulike forskerskoler i utlandet. Instituttet oppfordrer til og legger til rette for at stipendiatene skal delta på internasjonale konferanser med paper / poster. Videre oppfordrer vi stipendiatene til medforfatterskap med veiledere og andre seniorforskere for å få publikasjoner med på anerkjente internasjonale konferanser. Spesielt i informasjonsvitenskap har slike konferanser en sentral rolle som publiseringskanal.

Kurs

Instituttet arrangerte i 2018 ingen kurs på ph.d.-nivå. Som et ledd i oppfølgingen av HUMEVAL, var Instituttet førende i arbeidet med å forsøke å etablere en forskerskole i medievitenskap sammen med de andre miljøene i Norge. Dette initiativet resulterte ikke i en søknad til Forskningsrådet, men vi har lagt et grunnlag for å bygge opp et faglig tilbud til medievitenskapelige ph.d.-studenter og ønsker å fortsette arbeidet med konsortiet i 2019.

Vennlig hilsen

Leif Ove Larsen
instituttleder

Carina Ottesen
administrasjonssjef



Det samfunnsvitenskapelige fakultet

Referanse

2019/3080-CHLI

Dato

25.04.2019

Forskerutdanningsmeldingen 2018 - Institutt for administrasjon og organisasjonsvitenskap

Oppfølging av kandidater

Etter at instituttet over en del år har hatt få kandidater som fullfører doktorgraden, var det i 2018 svært positive tall. I løpet av året som er gått har 4 kandidater disputert. Dette kunne tolkes som en kortvarig effekt av at mange som er på overtid omsider har fått sluttført sine prosjekter, men det at den positive tendensen fortsetter i 2019 antyder at andre faktorer har betydning i tillegg til de kortsiktige.

Vi ser formodentlig resultater av en tettere oppfølging av PhD-kandidatene, med oppstartssamtaler, midtveisevalueringer og sluttlesninger. Gjennom oppstartssamtalene etableres forventninger om tidsbruk innledningsvis. Ordningen med midtveisevaluering er gjennomført for de fleste, men ikke for alle kandidater som skulle ha hatt slike. Erfaringene med tiltaket er gode. Midtveisevaluering legger et press på kandidatene for å presentere en plan for det videre arbeidet samtidig som disse møtene representerer en mulighet til å få et utenfra-blikk på avhandlingsarbeidet. For den økende andelen av kandidater som skriver artikkelbaserte avhandlinger, er det formulert et mål om at det ved midtveisevalueringen skal foreligge minst ett publiseringsverdig artikkelutkast. Når det gjelder sluttlesning, synes dette å ha fungert godt. Instituttet har fått gode tilbakemeldinger fra kandidatene. Ordningen har en tredobbel effekt. Kandidatene får en frist for å ferdigstille et utkast til hele avhandlingen, de får tilbakemeldinger fra komitémedlemmer, og de får anledning til å konsultere med komitémedlemmer etter sluttlesningen.

Det halvårlige PhD-seminaret synes også å ha fungert fint som møteplass mellom PhD-kandidatene. Ved siden å være arenaer for fremlegging av skriftlige arbeider, gir disse seminarene en styrket kullfølelse og en anledning til å lufte felles frustrasjoner.

Publisering er ett av temaene som har vært mye diskutert på PhD-seminarene. Disse diskusjonene er også fulgt opp av konkrete tiltak. Det har blitt arrangert to såkalte «shut up and write»-sesjoner som var forbeholdt PhD-kandidatene. Tiltaket har vært vellykket og er

Dette er et UiB-internt notat som godkjennes elektronisk i ePhorte

Institutt for administrasjon og
organisasjonsvitenskap
Telefon 55582175
post@aorg.uib.no

Postadresse
Postboks 7802
5020 Bergen

Besøksadresse
Christiesgate 15
Bergen

Saksbehandler
Charlotte Lillefjære-Tertnæs
55582431

nå utvidet til å omfatte resten av staben, men det er PhD-kandidatene som dominerer fremmøtet. Møtene arrangeres hver annen uke, og fremmøtet har vært svært godt.

Fortsatt er i alt er 9 av 21 registrerte kandidater på overtid i forhold til oppsatt sluttdato. Enkelte av disse har forskjøvet sluttidspunktet på grunn av sykdom, mens andre igjen nærmer seg innlevering. Blant annet har flere av disse gjennomført sluttlesning. Til en viss grad kan vi derfor si at de nevnte tiltakene også har en effekt overfor de som har vært i PhD-programmet lenge. Imidlertid er det fremdeles et mindretall av kandidatene som gjennomfører på normert tid. Oppfatningen av at det er normalt/vanlig å gå over tiden kan lett bli en norm. Oppstartssamtaler og PhD-seminarer er møteplasser der instituttet aktivt kan forsøke å motvirke at det utvikler seg en slik norm. I tillegg bør det vurderes å opprette en slags fadderordning der nye PhD-kandidater får en faglig og sosial kontakt på instituttet. Videre bør instituttet se på muligheten for å etablere et team rundt kandidater som har vansker i slutfasen. Dette vil være ressurskrevende på kort sikt, men vil forhåpentligvis gi gevinst på noe lengre sikt.

Forholdet mellom forskerutdanning og forskningssatsninger

Forskningsgruppeorganiseringen på instituttet bidrar til å knytte PhD-kandidatene tett til forskningsmiljøer og enkeltprosjekter. I forskningsgruppene får PhD-kandidatene anledning til å presentere utkast og drøfte disse med øvrige stabsmedlemmer. Et godt eksempel i så henseende er gruppen DIPA (Discretion and Paternalism), der kombinasjonen av mange unge medlemmer og et stort forskningsprosjekt med et klart definert tema synes å fungere godt. Men også andre større prosjekter fører PhD-kandidatene tett på aktive forskningsmiljøer som også gir innpass i nasjonale og internasjonale forskernettverk.

Det har vist seg vanskeligere å integrere de relativt mange med ekstern finansiering som ikke har arbeidsplass på instituttet. Derfor må det være en prioritert oppgave å legge til rette for at disse skal få en tettere kobling til forskningsmiljøet på instituttet og dermed gi tilgang til de nettverkene som instituttets ansatte tilhører.

Internasjonalisering

Instituttet har per i dag ingen fullstendig oversikt over PhD-kandidatenes deltakelse på internasjonale konferanser. Inntrykket er at kandidatene er relativt aktive på dette området, men at det nok også finnes et forbedringspotensial. Det er en sentral veilederoppgave å informere om konferanser som kan være egnet for den enkelte kandidaten.

Et viktig initiativ i for internasjonalisering er instituttets samarbeid med Universitetet i Potsdam om en International Research Training Group (IRTG). Det er sendt inn en pre-søknad til Deutsche Forschungsgemeinschaft, der Universitetet i Potsdam står som søker og instituttet er partner. Samarbeidet mellom Bergen og Potsdam er fra før av vel etablert. Tematisk er søknaden innrettet mot det overordnede temaet Divided Societies – Organisational Responses (DIVISOR). Hovedideen for et slikt program er å skape en plattform for felles workshops og arbeidsgrupper om spesielle tema der PhD-kandidater ved de to institusjonene begge har interesser. I søknaden legges det opp til omfattende utveksling av PhD-kandidater mellom de to institusjonene.

Karriereveiledning

Instituttet har per i dag ingen spesielle tiltak for karriereveiledning av PhD-kandidater. Men dette er et ønske blant kandidatene, noe som blant annet kom fram under instituttets nylig avholdte stabsseminar. For å få en nærmere kartlegging av hvilke ønsker kandidatene har på

dette området, vil det være mulig å sette av tid på neste PhD-seminar for å drøfte hvilke konkrete tiltak som kunne settes i verk.

Opplæringsdel og veilederopplæring

I uke 21 arrangerer instituttet et kurs i QCA-analyse (Qualitative Comparative Analysis) ved instituttet. Underviser er professor Tabitha Benney, fra University of Utah. Kurset er primært innrettet mot PhD-studenter, men er også åpent for øvrige ansatte fra flere institutter. Ved siden av å gi deltakerne en oversikt over metoden, gir kurset en innføring i mulige anvendelsesområder.

Innenfor det planlagte DIVISOR-programmet (nevnt ovenfor) er intensjonen å utvikle felles PhD-kurs med Universitetet i Potsdam.

Instituttet har i dag ingen organisert veilederopplæring, men tar sikte på å invitere til halvårlige veiledermøter der felles problemstillinger kan bli diskutert.

Vennlig hilsen

Jacob Aars
instituttleder

Charlotte Lillefjære-Tertnæs
administrasjonssjef

Institutt for geografi - Forskerutdanningsmelding 2018

Meldingen er vedtatt i instituttrådet 11.4.2019.

Forskerutdanningsmeldingen gjelder aktiviteten ved Institutt for geografi (IfG) i 2018. Denne blir vurdert i forhold til målene vi formulerte i 2017, samtidig som målsetninger blir formulert for 2019.

Ambisjonen vår for 2018 var 5 disputaser i geografi og 4 disputaser i systemdynamikk. Vi endte opp med 5 disputaser i geografi og 3 disputaser i systemdynamikk.

For 2019 har vi ambisjoner om 4 disputaser i geografi og 5 disputaser i systemdynamikk.

Instituttet hadde ingen underkjenninger i 2018.

Oppfølging av kandidater

Det var 29 aktive PhD-studenter ved IfG 1. januar 2019, 15 i geografi og 14 i systemdynamikk. Av disse er 13 på overtid. 5 på geografi og 8 på systemdynamikk.

Instituttet gjennomfører oppstartsamtaler med alle nye kandidater. Målsetningen er å gjennomføre denne innen tre måneder etter ansettelse. I samtalen deltar hovedveileder, biveileder, og leder av Forskningsutvalget eller annet medlem av utvalget. Målet har vært at alle som er involverte i kandidatens arbeid skal møtes for å diskutere samarbeid og arbeidsdeling. IfG vil videreføre denne praksisen da det er nyttig for alle parter å klargjøre forholdene rundt tema som veiledning, pliktarbeid og midtveisevaluering.

Midtveisevalueringen fungerer godt. Kandidaten begynner med en forelesning på et åpent instituttseminar, og deretter diskuteres fremgang og eventuelle faglige utfordringer i enerom med komiteen.

Med tanke på faglig-sosialt samkvem og integrering av nye kandidater planla IfG å holde et internt PhD seminar på Forskningsstasjonen på Finse i september 2018. Dette ble ikke gjennomført fordi det var mange dette ikke passet for. For å senke terskelen for å delta, er det bestemt at et felles PhD-seminar som ikke involverer reising og overnatting. Dette vil bli organisert i Bergen i september 2019. På seminaret vil PhD kandidatene legge frem prosjektene sine så langt de har kommet og få kommentarer fra med-studenter og fra stab.

En velfungerende veiledningssituasjon: I oppstartsamtalene blir veiledningssituasjonen grundig diskutert for å danne en felles forståelse av forventninger mellom kandidat og veileder og unngå misforståelser seinere i løpet. Nyansatte PhD-kandidater blir informert om at pliktarbeid skal avklares med instituttleder og veiledere.

Medarbeidersamtale: Alle stipendiater med arbeidsplikt blir nå på linje med fast ansatte invitert til en årlig medarbeidersamtale med instituttleder. Fremdeles er hovedveileder svært viktig for å følge opp PhD-studentene.

Oppfølging av kandidater med ekstern arbeidsplass: I likhet med dem som har sin arbeidsplass lokalisert på IfG blir PhD studenter med ekstern arbeidsplass fulgt opp av veiledere og får samme mulighet til å delta på seminar og samlinger som stabsseminarer og julebord. Deres førstesemesterseminar og midtveisseminar blir holdt som åpne arrangement på instituttet.

Oppfølging i slutt-prosessen av avhandlingsarbeidet: Det er en målsetning å gjennomføre sluttseminar for alle kandidater i siste fase av arbeidet før innlevering av PhD-avhandlingen. Dette vil være av stor betydning for kvalitetssikringen av avhandlingen slik at underkjenning kan unngås.

Forholdet mellom forskerutdanning og forskningssatsinger

Klima- og energiomstilling er et sentralt satsingsområde ved instituttet, og flere stipendiater er tett knyttet opp mot det. I 2018 ansatte instituttet tre nye stipendiater i geografi. To av dem er knyttet opp mot klimaomstilling og den tredje (pr. 1. jan. 2019) knyttet opp mot instituttets satsing på matproduksjon og matsikkerhet innenfor UiB's satsingsområde Global challenges. Fremtidige tilsetninger i universitetsstipend vil balansere fokus på spesifikke satsingsområder med viktigheten av konkurransedyktige søkere.

Gruppen for systemdynamikk tok opp tre stipendiater i 2018 som jobber med problematikk i forhold til henholdsvis overvekt, klima og digitalisering av industrien

Inkludering i forskningsgrupper: Alle PhD-studentene har tilhørighet til én (eller flere) av instituttets fire forskningsgrupper (samfunnsgeografi, miljø- og landskapsgeografi, naturgeografi og systemdynamikk). Dette fungerer greit. Aktiviteten i de ulike gruppene varierer i form og hyppighet og for noen vil andre grupper være av like stor betydning, som for eksempel kandidatene som er tilknyttet Senter for klima- og energiomstilling

Internasjonalisering

PhD kandidater oppfordres kontinuerlig til å delta i internasjonale konferanser. Noen har også kortere eller lengre opphold ved utenlandske institusjoner. Instituttet har ikke en eksplisitt strategi for internasjonal rekruttering til PhD stipend men behandler utenlandske søkere til utlyste stillinger på linje med norske.

Karriereveiledning

Vi har ingen systematisk karriereveiledning for PhD-studentene, men som institutt er vi nøye med å påpeke at det ikke er mulig med en karriere for alle innenfor akademia. Etter hvert har heldigvis også næringsliv og offentlig forvaltning fått øynene opp for verdien av å ansette ferdig utdannede PhD-kandidater.

Opplæringsdel og veilederopplæring

PhD-kurs i regi av Institutt for geografi: Instituttet har hatt nasjonalt ansvar for et årlig PhD-kurs med tittelen 'The Production and Interpretation of Qualitative Data'. Kurset har vært finansiert av NFR over 5 år og har vært svært populært. Da finansieringen ikke blir videreført og kursansvarlig professor er blitt emeritus var det foreløpig siste gang kurset ble arrangert i 2018. Det er et klart behov for et PhD-kurs i kvalitativ metode både ved UiB og nasjonalt. Det bør være en mulighet for å etablere et årlig felles kurs i regi av SV-fakultetet. IfG er i dialog med instituttene for geografi ved NTNU og UiO om PhD-utdanningen, men har foreløpig ingen konkrete planer om felles kurs.

Gruppen for systemdynamikk vil i mai 2019 være ansvarlig for et pilotforsøk med et PhD-kurs i bærekraftig innovasjon. I 2020 skal IfG arrangere et PhD-kurs ved Bergen Summer Research School (BSRS) med temaet 'Global Food Systems'.

Veilederopplæring: Instituttet har ikke satt i gang organisert veilederopplæring. Vi ser heller ikke behov for det så lenge det finnes gode tilbud på UiB.

Institutt for sosialantropologi

Forskerutdanningsmelding 2018

Forskerutdanningsmeldingen er behandlet og godkjent ved møte i Instituttrådet 11 april 2019.

Forskerutdanningen ved Institutt for sosialantropologi søker å opprettholde gode, forutsigbare rammer for kandidater og veiledere. Stab og studenter nyter godt av kandidatenes innsats, med viktige innspill teoretisk, tematisk og regionalt. Deres arbeid stimulerer til utvikling av original grunnforskning, med avhandlinger som rommer sentrale debatter innen faget, nedfelt i studier fra ulike verdensdeler. Ved start 2019, har instituttet 23 kandidater, av disse 15 kvinner. To kandidater disputerte i 2018.

Oppfølging av kandidater

16 kandidater er på 'overtid'. Av de 16, har fem kandidater levert sin avhandling; én av dem disputerte mars 2019, én disputerer april 2019, én venter på innstilling fra komité, to jobber med å omarbeide avhandlingen. Instituttet har kontakt med kandidatene som er uten finansiering. Instituttet har oversikt over arbeidet som gjenstår, og kjenner den enkeltes situasjon for å ferdigstille avhandlingen. Veiledere og ansvarlig for doktorgradsutdanningen, samarbeider for å holde kandidaten på et godt spor frem mot innlevering av avhandlingen. For å hindre frafall når prosjektperioden er over, opprettholdes veiledning for kandidater som ikke kan arbeide full tid med avhandlingen. Instituttet forventer at flere av kandidatene som er uten finansiering leverer sin avhandling i løpet av året.

Instituttet har iverksatt tiltak for bedre kandidatoppfølging gjennom hele stipendperioden. Instituttets administrative personale innen internasjonalisering, forskningsadministrasjon og forskerutdanning har ansvar for mottak av nye kandidater og kontinuerlig oppfølging. Kort tid etter tilsetting/oppstart, innkalles nye kandidater til **oppstartssamtale**, hvor veiledere, instituttleder, ph.d.-ansvarlig og administrativ ansvarlig for forskerutdanningen deltar. Her avklares forventninger til kandidat og veiledere. Eventuelt pliktarbeid planlegges.

Instituttet har lagt til rette for at én professor har ansvar for undervisning, felles veiledning og oppfølging av kandidatene. Den ansvarlige for forskerutdanningen har løpende kontakt med kandidatene gjennom prosjektperioden. Det gir den enkelte kandidat anledning til å drøfte utfordringer som kan reise seg i en krevende og tidvis ensom og frustrerende prosjektperiode. Stab og kandidater vurderer ordningen som meget nyttig. Den gir stabilitet for kandidatene, skaper mulighet for organisert utveksling av kunnskap og perspektiver på tvers av kohorter, og er et viktig supplement til den ordinære veiledningen.

Den ansvarlige for forskerutdanningen tilbyr et ph.d.-seminar gjennom semesteret som bringer kandidatene sammen for presentasjon og diskusjon av deres tekster. Deltakelse i seminaret trener kandidatene i å legge frem og motta innspill vedrørende momenter ved sitt arbeid, en trening som kan gi trygghet også sett i forhold til selve disputasen. Ved å ha deltakerne med i samme arbeidsgruppe, sikres det at de som er i en tidlig fase av prosjektet høster erfaring fra kandidater som er kommet lenger i sitt arbeid. Ved å holde oppmerksomhet på ulike steg og faser i hele stipendperioden, stimuleres arbeidet med avhandlingen.

Midtveisevaluering: Instituttet er oppmerksom på utfordringer som reises i stipendperioden. I midtveisevalueringen, utarbeides plan for ferdigstilling av avhandlingen når ett år gjenstår av stipendperioden. Her deltar veiledere og den ansvarlige for forskerutdanningen. Før møtet har kandidaten levert eksempel på tekst (kapittel eller artikkel), oversikt over avhandlingens organisering – og operasjonalisering, og en konkret plan for det gjenstående arbeidet.

Instituttet ser de utfordringer som kommer i **sluttprosessen** av avhandlingsarbeidet. Disse dreier seg ofte om mer enn å få ferdig en tekst kandidatene føler seg trygg på å levere inn for bedømmelse. Instituttet søker å legge forholdene til rette for at kandidatene levere sin avhandling innen tidsrammen.

Forholdet mellom forskerutdanning og forskningssatsinger

Instituttet ser en klar sammenheng mellom forskerutdanning og ulike tematiske og regionale forskningssatsinger i fagmiljøet. De fleste av instituttets forskergrupper har kandidater med midler fra større, eksterntfinansierte prosjekt eller strategiske satsninger ved fakultetet og UiB. Gjennom brede tematiske og geografiske fokus leverer kandidatene betydelig bidrag til UiBs strategiske satsinger. Et eksempel på kobling mellom forskerutdanning og forskningssatsning, er det ERC-finansierte prosjektet ledet av Bruce Kapferer *Egalitarianism: Form, Processes, Comparisons*, et prosjekt som utgjør grunnstammen i *Egalitarianism Research Group* (ERG). De fem kandidater prosjektet rekrutterte i 2015, ble straks integrert i forskningsgruppen gjennom deltagelse i et intensivt, kurs- og workshop-opplegg våren 2015, med studiepoeng, og de har senere deltatt i nasjonale og internasjonale kurs og workshops. Ved å integrere kandidatene i ERGs virksomheter, har prosjektet søkt å bygge et læringsmiljø som stimulerer til at den enkelte kandidat fullfører sitt delprosjekt innen gitt tidsramme. Én kandidat har disputert, én har levert og de tre siste leverer i løpet av året. Et annet eksempel på kobling mellom forskerutdanning og forskningssatsninger har utgangspunkt i *Bergen Pacific Studies Research Group*, en forskningsgruppe ledet av Edvard Hviding, etablert i 2005. Også her sikres kandidatene deltagelse i et læringsmiljø med vektlegging på kunnskapsutvikling og samarbeid med forskere fra Europa, USA og Stillehavsregionen, via seminar, workshops, konferanser og i form av publikasjoner. Felles for de to satsningene, er hvordan kandidatene utover å jobbe med tekster, også lærer å arbeide i team, hvor de kan se sine prosjekt med friske øyne, gjennom samarbeid med fagfeller. En slik arbeidsform er nyttig også for den videre yrkeskarriere – innen eller utenfor academia.

Internasjonalisering

Gjennom prosjekter, har instituttet sikret internasjonal rekruttering. Flere kandidater har forskningsopphold ved utenlandske universitet. Deltagelse i forskningsgrupper med brede internasjonale nettverk, stimulerer til økt mobilitet for ansatte og kandidater. Instituttet har hatt et betydelig antall kandidater fra samarbeidsinstitusjoner i Afrika, Asia, Midtøsten og Oceania. Bortfall av kvoteordning har redusert mulighetene for å rekruttere kandidater fra disse regionene. De økonomiske rammene for slike utenlandsopphold kan være utfordrende.

Karriereveiledning

Det arbeides med å styrke karriereveiledning. Instituttleder planlegger å gjennomføre medarbeidersamtale med den enkelte kandidat.

Opplæringsdel og veilederopplæring

Instituttet er oppmerksom på de utfordringer som dukker opp i en krevende stipendperiode. Veiledningssituasjonen kan også bli krevende, og instituttet søker åpenhet om de problemer som reises. Når det gjelder kandidater med eksternt arbeidsplass, opprettholdes nær kontakt mellom veiledere og prosjektledere. Det er ved instituttet utviklet kollektiv oppmerksomhet mot veilederens ansvar og situasjon, og den ansvarlige for forskerutdanningen har kontakt med veilederne og drøfter de utfordringer som melder seg i de ulike faser av studieløpet. Instituttet har arrangert forskerkurs og bidrar med informasjon om eksterne kurs.



Det samfunnsvitenskapelige fakultet

Referanse

2019/3080-RAMY

Dato

12.04.2019

Forskerutdanningsmelding 2018 - Institutt for økonomi

I det følgende fremgår Institutt for økonomis forskerutdanningsmelding 2018, vedtatt i instituttrådet 11. april 2019:

Oppfølging av kandidater

Hvor stor andel av kandidatene er på overtid og hvordan legger instituttene til rette for at kandidatene kan fullføre? Pek gjerne på mulige tiltak fra instituttet og/eller fakultetet som kan få flere kandidater til å fullføre mens de fortsatt har finansiering.

Andelen kandidater på overtid var i 2018 svært liten. Den ene kandidaten dette gjald i fjoråret fikk et 4 mnd engasjement som universitetslektor for primært å utføre undervisningsoppgaver ved instituttet, men som samtidig gjorde det mulig å fullføre arbeidet med avhandlingen. Én av 2018-kandidatene leverte endatil to måneder før finansieringen utløp.

Når det gjelder oppfølging, nevner vi:

Oppstartsamtale: Instituttleder har oppstartsamtaler med alle nye ph.d-kandidater som ansettes på instituttet.

En velfungerende veiledningssituasjon

Hvordan selve veiledningen legges opp vil avhenge fra et veiledningsforhold til et annet. Noen veileder med studenter i grupper med tett og regelmessig oppfølging, og andre kandidater veiledes individuelt, og der veiledningen er regulær eller behovsbasert. Det vil også være ulikheter i forhold til om det er veileder eller kandidatene som tar initiativ til et møte. Vårt inntrykk er at veiledningen, som har et individuelt preg, i det store og hele er velfungerende, og vi ser ingen umiddelbare behov for å sette inn tiltak på dette området.

Oppfølging av kandidater med ekstern arbeidsplass

Langt de fleste ph.d-kandidatene som er innrullert hos oss har hatt arbeidsplass på instituttet. Unntaksvis har vi hatt noen få kandidater som har vært ansatt andre steder. De har blitt fulgt opp ved at de oppholder seg på instituttet i perioder. Dette har stort sett fungert

Dette er et UiB-internt notat som godkjennes elektronisk i ePhorte

bra. I 2018 var to av ph.d-kandidater registret med ekstern arbeidsplass. Begge har levert og skal forsvare avhandlingene i løpet av vårsemesteret 2019.

Oppfølging i sluttprosessen av avhandlingsarbeidet

På institutt for økonomi vil veilederne typisk være sterkt involvert i sluttfasen av avhandlingsarbeidet. Kandidaten vil få gjennomlesning av artikler og helheten i avhandlingen fram mot innlevering. Det normale vil være at kandidaten ikke leverer inn sin avhandling for bedømmelse uten en anbefaling fra veileder om å gjøre dette. På denne måten kvalitetssikres innleverte avhandlinger, og man unngår problem med at avhandlinger ikke godkjennes for å kunne forsvares.

Forholdet mellom forskerutdanning og forskningssatsninger

Instituttene bes om å trekke frem et eller flere nye eksempler på koblinger mellom forskerutdanningen og forskningssatsinger ved instituttet, og redegjøre for eventuelle planlagte tiltak for å integrere ph.d.-kandidater i forskningssatsingene.

Samsvaret mellom forskerutdanning og forskningssatsninger er godt i den forstand at alle stipendiater arbeider med avhandlinger innen temaer som dekkes av staben ved instituttet. En andel av våre ph.d-kandidater finansieres gjennom NFR. Dette kommer vanligvis i stand ved at en gruppe tilsatte søker på et av de store, løpende programmen i NFR (de siste årene har mange av søknadene gått til VAM-programmet). Når slike søknader innvilges, vil den/de medfølgende ph.d-kandidat/ene automatisk være en del av en forskningssatsing på instituttet. Et eksempel er NFR-prosjektet «Unfit or unqualified?» som løper fra juni 2018 og er et samarbeid med NORCE, men ledes fra instituttet. Stipendiatstillingen ble besatt høsten 2018, og vedkommende vil være en del av et team i dette tilfellet bestående av forskere fra instituttet, NORCE, SNF og UC San Diego (de to siste i form av bilstillinger finansiert over samme prosjekt).

Ved rekruttering til professor II vektlegges muligheter for direkte forskningssamarbeid med ph.d-studenter og postdoktorer (som i eksempelet over). Alle stipendiater er med i en av instituttets forskergrupper.

Internasjonalisering

Instituttene bes omtale planlagte tiltak for internasjonal rekruttering og hvordan det stimuleres til ph.d.-kandidatenes deltakelse på internasjonale konferanser og utenlandsopphold. Opplever instituttet at kandidater som ønsker utenlandsopphold får nødvendig faglig, administrativ og økonomisk støtte til å gjennomføre oppholdet?

Institutt for økonomi oppfordrer kandidater til utenlandsopphold, og gir ulike former for støtte til at dette kan gjennomføres. Flere av doktorgradskandidatene var på kortere og lengre utenlandsopphold i 2018. Det oppmuntres og gis støtte også til deltakelse på nasjonale og internasjonale workshops og konferanser. Vi søker å introdusere våre stipendiater for utenlandske gjesteforskere og våre professor II'ere, og oppmuntrer til fellesarbeider. Det tilbys også møter med gjester som er invitert til vårt ukentlige forskningsseminar, og stipendiatene er gjennomgående flinke til å benytte seg av dette tilbudet.

Utlysningstekst til ledige stipendiatstillinger utarbeides på både norsk og engelsk, og vi får alltid utenlandske søkere til disse stillingene.

I 2018 ble det, på initiativ fra Gøteborg Universitet, opprettet et skandinavisk nettverk som har til hensikt å invitere ph.d-kandidater innen samfunnsøkonomi som er i sluttfasen med avhandlingene til å gi seminarer på nærmere anviste universitet. Oppslutningen fra de store skandinaviske universitetene er gjennomgående svært god, og vi forventer oss mye av dette tiltaket. Én av våre kandidater har gitt seminar på Universitetet i Lund dette semesteret, og melder tilbake at opplegget var svært utbytterikt. Vi skal om kort tid være vertskap for en ph.d-kandidat fra Universitetet i Århus i samme ærend.

Karriereveiledning

Fakultetet ønsker å legge til rette for et bredere tilbud innen karriereplanlegging. Hvilket tiltak finnes under kategorien karriereplanlegging for ph.d.-kandidatene på instituttet og hvilke nye tilbud kan være aktuelle? Er det noen tiltak ph.d.-kandidatene ønsker som vi ikke tilbyr i dag?

Gjennom medarbeidersamtaler med instituttleder og kontakten med veilederne diskuteres framtidsplaner. For dem som vurderer en forskerkarriere, vektlegges betydningen av å være fokusert samt å nøye vurdere forholdet mellom publikasjonskvalitet og -kvantitet. Det avholdes midtveisevaluering for alle PhD-kandidater.

Opplæringsdel og veilederopplæring

Fakultetet har styrking av opplæringsdelen og veilederopplæring som satsingsområde i 2019. Hvilke planer har instituttet for å tilby ph.d.-kurs i tiden fremover? Har instituttet i dag en praksis med veilederopplæring og hva er omfanget av denne?

Instituttet gjorde et forsøk på å arrangere et ph.d-kurs i empirisk helseøkonomi i begynnelsen av høstsemesteret 2019, men det oppstod komplikasjoner som førte til at kurset må utsettes, sannsynligvis til 2020.

Vi har så langt ingen form for veilederopplæring.

Vennlig hilsen

Kjell Vaage
Instituttleder

Rannveig Myklebust
Administrasjonssjef



Det samfunnsvitenskapelige fakultet

Referanse

2019/3080-CHLI

Dato

11.04.2019

Forskerutdanningsmelding 2018 - Institutt for sammenliknende politikk

Vi viser til brev fra fakultetet angående Instituttens forskerutdanningsmelding 2018. Brevet ble mottatt 7. mars 2019. Tema og spørsmål i brevet ble forelagt stipendiatgruppen. Innspillene er innarbeidet i denne meldingen. Det er også kommentarer som framkom i instituttrådsbehandlingen 8. april 2019.

Oppfølging av kandidater

Det er per mars 2019 registret 20 aktive doktorgradsstudenter i sammenliknende politikk. 10 % av disse har levert og avhandlingen er i prosess for bedømmelse/disputas. 10 % av kandidatene er på overtid. Sluttseminar er/vil bli gjennomført for disse, men vekt på fullføringsplan.

I 2018 har instituttet skjerpet fokus på fortløpende utkvittering av opplæringsdelen. For å øke andelen kandidater som fullfører doktorgrad mens de har finansiering bør verdien av midtveisevalueringene økes. Noen av kandidatene har et inntrykk av at disse er mangelfulle, noe korte og lite substansielle. Forslag til tiltak kan være å 1) ha en grundigere og mer omfattende midtveisevaluering. Denne vil se på helheten av og gå i dybden på det som er produsert så langt. 2) Gjennomføre flere evalueringer under kandidatens løp. Dette kan bidra til at instituttet får nærmere kjennskap til kandidatens progresjon samt at utfordringer i prosjektet kan håndteres tidligere og mer regelmessig. Et annet tiltak kan være å 3) innføre ekstern midtveisevaluering for å i større grad kvalitetssikre prosjektet.

Forholdet mellom forskerutdanning og forskningssatsninger

De fleste stipendiatene rekrutteres til eksternfinansierte prosjekter og får således tett tilknytning til satsinger og større prosjektgrupper. Instituttet lyste i 2018 ut og besatte to stipendiatstillinger på UiBs strategiske forskningsområder, nærmere bestemt globale

Dette er et UiB-internt notat som godkjennes elektronisk i ePhorte

samfunnsutfordringer – ulikhet, migrasjon, helse – og klima og energiomstilling. Med tanke på disiplinutvikling, som også SAMEVAL la vekt på, etterlyses det åpne stipendstillinger som ikke er knyttet til forskningsprosjekter eller satsinger. Erfaringsmessig er det flere søkere til åpne utlysninger, mens prosjektrettede og spissede utlysninger kan føre til at færre søker.

Integrasjon av doktorgradsstudenter i forskningssatsingene ved instituttet kan være vanskeligere for doktorgradsstudenter som er ansatt eksternt, men også disse kan innlemmes i de semestervise oppfølgingsseminarene for doktorgradsstudentene.

Internasjonalisering

Stillingsutlysninger skrives på engelsk og annonseres internasjonalt. Søknadsopplegg med en forholdsvis lang, omfattende prosjektbeskrivelse gjør at prosessen kan framstå som uvant for en del søkere og at søknader fra internasjonale søkere ikke er komplette.

Alle stipendiater oppfordres til deltakelse på internasjonale konferanser og utenlandsopphold og mange tar kurs i utlandet. Instituttet er med i Consortium on Qualitative Research Methods basert ved The Institute for Qualitative and Multi-Method Research (IQMR), Syracuse University, og sender phd-studenter til sommerkurs i metode.

For å bistå doktorgradskandidater som ønsker utenlandsopphold etterlyser stipendiatene en bedre oversikt over tilskuddsordninger. Det oppleves som ukjent for flere av kandidatene hvilke muligheter som finnes når det gjelder mobilitetsstipend og mulig finansiering direkte fra instituttet. Det er også usikkerhet om det er forskjell mellom doktorgradskandidater finansiert av prosjekt og de som er finansiert av UiB. En effektiv måte å formidle denne informasjonen på vil være at fakultetet samler informasjon om dette til kandidatene, da dette ikke er informasjon som er unikt for de enkelte instituttene.

Karriereveiledning

Stipendiatgruppen påpeker at alle doktorgradskandidatene ikke fortsetter i akademien etter fullført grad og etterlyser derfor karriereveiledningstiltak. Dette dreier seg om et ønske om synliggjøring av kompetansen doktorgradskandidater opparbeider seg gjennom utdanningen, for å styrke kandidatenes muligheter både i og utenfor akademien etter endt løp. Sterkere kobling til næringslivet kan være med på å aktualisere forskerutdanningen i større grad. Stipendiatgruppen ønsker at seminarer om veien videre som tilbys til postdoktorer også bør tilbys/åpnes opp for doktorgradskandidater.

Et karriereplanleggingstilbud for stipendiatgruppen på fakultetsnivå, noe tilsvarende det som tilbys postdoktorene, hadde vært velkomment. Reformen av ph.d.-programmet er en anledning til å styrke fakultetsprofilen på forskerutdanningen. Et karriereplanleggingstilbud kan ta opp karrieremuligheter utenfor akademien, slik stipendiatgruppen etterlyser, og også tema rettet mot planlegging av en akademisk karriere, som publiseringsplaner og publiseringsstrategi, prosjektutvikling og eksterntfinansiering rettet mot mobilitetsstipend og

andre søkemuligheter. Likeledes pedagogisk kvalifisering i lys av skjerpede krav om dette nasjonalt.

Opplæringsdel og veilederopplæring

Instituttet har ikke en egen veilederopplæring, men veiledere kan ta Unipeds kurs i forskningsveiledning. Instituttet har de siste årene tilbud kurset SAMPOL902 Effects of Lawfare: Courts and law as battlegrounds for social change, arrangert i forkant av og overlappende med Bergen Exchanges on Law & Social Transformation. Kurset har vært fastsatt for ett år av gangen og er en aktuell kandidat for å etableres som et fast kurstilbud. Spørsmålet om finansiering av faste kurs som tilbys ut over instituttens egne doktorgradsstudenter må avklares.

Stipendiatgruppen ønsker at opplæringsdelen generelt styrkes gjennom å tilby flere konkrete metodekurs på SV-fakultetet. Videre framhever stipendiatgruppen at vitenskapsteorikurset under opplæringsdelen for doktorgradskandidater trenger en reformering. Innholdet i kurset oppleves som mangelfullt og kurset i seg selv oppleves av noen som unyttig. Tidskravet er også problematisk fordi kurset er obligatorisk og lite fleksibelt. Den muntlige presentasjonen og diskusjonen av oppgaven er også noe uforholdsmessig omfattende og noe som med fordel kan reduseres. Instituttet ser fram til at programstyret for ph.d.-programmet ved Det samfunnsvitenskapelige fakultet tar tak i dette, spesielt siden vitenskapsteorikurset lenge har vært nevnt som en utfordring. Økende fokus på forskningsetikk bør også vektlegges om det tas et nytt grep om denne delen av forskerutdanningen ved fakultetet.

Vennlig hilsen

Jan Oskar Engene
instituttstyrer

Charlotte Lillefjære-Tertnæs
administrasjonssjef



Det samfunnsvitenskapelige fakultet

Referanse

2019/3080-CHLI

Dato

11.04.2019

Forskerutdanningsmelding 2018 - Sosiologisk institutt

Per 1. april 2019 består Ph.d.-gruppen ved Sosiologisk institutt av i alt 10 personer. Fem av dem er og tre har vært finansiert av UiB. To er ansatt ved Høgskulen på Vestlandet. En stipendiat er nytilsatt i 2019. Ellers var det 2 disputaser i 2018, og en har disputert 29. mars i 2019. Fire av stipendiatene er på overtid, men planlegger å slutføre avhandlingsarbeidet i løpet av året.

Økt rekruttering til Ph.d.-gruppen er svært viktig framover. Ph.d.-stipend er inkludert i forskningssøknader i 2018 og planlagt inkludert i 2019. To forslag til stipend knyttet til særlige satsinger ved UIB ble også utarbeidet. Dessverre har ikke dette ført fram foreløpig, og instituttet har kun hatt den ene rekrutteringsstillingen vi har fått årlig i den ordinære budsjettbehandling. Instituttet vil fortsatt arbeide for å få Ph.d.-stillinger gjennom forskningssøknader, men vil benytte anledningen til å påpeke at tilstrekkelig rekruttering av ph.d.-kandidater i årene framover på åpne stipend i disiplinene er viktig for å sikre muligheten til faglig utvikling.

Så langt har ph.d.-gruppen klart å opprettholde et godt faglig miljø tross at den er liten. Instituttets ph.d.-seminar arrangeres jevnlig. Seminaret er både et faglig og sosialt viktig forum for Ph.d.-kandidatene, og ledes av en av de mest erfarne fast ansatte. Det legges stor innsats i kommentarer og diskusjoner. Gruppen har i tillegg i vår tatt initiativ til et opplegg med felles skriving ukentlig (etter modell av «Snut up and write») og arrangerer våren 2019 et ph.d.-seminar i Berlin (der en i gruppen er på feltarbeid). Instituttet støtter begge deler økonomisk.

Oppfølging av kandidater

Oppfølging av kandidater er prioritert; arbeidet omfatter den innsatsen som den enkelte veileder gjør, diskusjoner blant veilederne, ordningen med midtveisevaluering, og for de som er stipendiat ved instituttet – også de årlige medarbeidersamtalene med leder. I tillegg er ph.d.-seminaret en viktig arena for oppfølging.

Gjennom midtveisevalueringene, de årlige medarbeidersamtalene med stipendiatene og årlig gjennomgang av status har instituttet god kontroll på oppfølgingen av Ph.d.-kandidatene. I samtalene blir spørsmål om slutføring og innlevering av avhandlingene, utenlandsopphold, nettverk, konferanser, kursgjennomføring m.m. tatt opp. Inkludering i forskerprofilområdene og forholdet mellom veileder/kandidat er også tema. Nyansatte stipendiat med instituttet som arbeidsplass, har fått en samtale med instituttleder, undervisningsleder og administrasjonen ved oppstart. Kvinner tilbys

Dette er et UiB-internt notat som godkjennes elektronisk i ePhorte

en mentor ved instituttet. Når det gjelder undervisningsoppgaver prøver vi å planlegge disse så godt som mulig i stipendiatperioden. Det har ikke vært noen spesiell oppfølging av kandidater med ekstern arbeidsplass, men de tilbys midveisevaluering og veiledning i likhet med de andre stipendiatene.

Per i dag er det fire ph.d.-kandidater som har mistet finansieringen. Tre av disse har hatt sin arbeidsplass ved instituttet mens en er fast ansatt ved Høgskulen på Vestlandet. Tilbudet til disse har vært; avslutningsseminar og/eller at en annen relevant fagperson (i tillegg til veiledere) kan lese utkast i sluttfasen og om aktuelt støtte til deltakelse på konferanser. De aktuelle kandidatene har god kontakt med instituttet og sine veiledere, og de følges tett opp. Hovedproblemet til disse kandidatene er imidlertid at de må ta annet arbeid for å klare seg økonomisk, og dermed har lite tid til å gjøre det nødvendige arbeidet for å slutføre avhandlingen. Det er dermed en veldig uheldig situasjon.

Vi bes om å peke på mulige tiltak fra instituttet/og eller fakultetet som kan få flere kandidater til å slutføre mens de fortsatt har finansiering. Vi håper at noen av de tiltakene vi allerede har bidrar til det, men det har vist seg vanskelig å identifisere utfordringer tidsnok. Det er mye som kan skje i løpet av en fireårig stipendiatperiode både faglig og utenom faglig. Det er også sider ved vitenskapelig arbeid som kan være vanskelig å forutse, både når det gjelder å utfallet av datainnsamling, skriving og publisering. Et forslag fra Ph.d. gruppen er å gi mulighet til å ta permisjon i perioder med stillstand (f.eks. på grunn av utfordringer ved data/publisering) og ta midlertidig arbeid da, slik at finansieringstiden forskyves. De understreker også at det er vesentlig at undervisningsoppgaver planlegges så godt som mulig i stipendiatperioden.

Forholdet mellom forskerutdanning og forskningssettings

Alle Ph.d.-kandidater blir knyttet til et av de tre forskningsprofilområdene ved instituttet: Velferd, ulikhet og livsløp (VUL), Arbeid, kunnskap og utdanning (AKU), og Migrasjon, integrasjon og mobilitet (MIM). Et av formålene med disse profilområdegruppene er at de skal fungere som kollektive fora i tillegg til den individuelle veiledning som Ph.d.-kandidatene får. Alle profilområdene planlegger møtevirksomhet i 2019 som inkludere fast ansatte, ph.d.-kandidater og masterstudenter, og har søkt om støtte til dette fra smådriftsmidlene. I tillegg har instituttet et pågående felles forskningsseminar med 3-4 møter hvert semester der ph.d.-kandidatene deltar. Sist år hadde 3 ph.d.-kandidater innlegg på forskningsseminaret. De nåværende stipendiatene som er finansiert av UIB har alle fått sine stipend på åpne sosiologiprosjekter, men er faglig knyttet til forskningsinteresser i staben. En stipendiat er knyttet til det eksternt finansierte forskningsprosjektet (IMEX).

Internasjonalisering

Ph.d.-stillinger lyses ut internasjonalt gjennom European Sociological Associations nettsider i tillegg til vanlig kunngjøring gjennom JobbNorge. I tillegg oppfordres de ansatte også til spredning av kunngjøringene i sine miljø nasjonalt og internasjonalt. De sist ansatte Ph.d.- kandidatene ved instituttet er fra Slovakia (2016), Egypt (2017), Sverige (2018) og Norge (2019).

Tre av de nåværende Ph.d.-kandidatene har vært på utenlandsopphold (Kings College London, Universitetet i Leeds, feltarbeid i Berlin) mens tre planlegger utenlandsopphold. Det er også vanlig å delta på internasjonale konferanser, sommerskole etc. Dette oppmuntres de til både av veiledere og miljøet som helhet. Kandidatene opplever selv at det har vært lagt godt til rette faglig, administrativ og økonomisk med hensyn til å gjennomføre slike opphold.

Karriereveiledning

Det er ingen spesielle tiltak knyttet til karriereveiledning ved vårt institutt, utover medarbeidersamtaler med leder som gjennomføres hvert år, og det som berøres i veiledningen. Når det gjelder evt. tilbud til ph.d.-kandidatene på dette området oppfatter vi det som lite aktuelt på instituttnivå. På fakultetsnivå kan dette være mer aktuelt. Det er ulike oppfatninger i ph.d. gruppen med hensyn til et slik tiltak. Tilgang til karriereveiledning kan være positivt samtidig som slike tiltak kan være både tid- og ressurskrevende. Et forslag kan være en ph.d. dag med fokus på å synliggjøre/framheve karrieremuligheter både i og utenfor akademia. Et annet er fokus på arbeidsrettet kompetanseutvikling i løpet av utdanningen (pedagogiske kurs, møteledelse etc.) slik at en sikrer at oppgavene man gjør som stipendiat er nyttige for arbeidslivet både i og utenfor akademia., Vi vil understreke at det er viktig at et eventuelt tilbud på fakultetsnivå tar hensyn til ulikhetene mellom fag. Både hva som er viktig for videre arbeidsmuligheter og utsiktene på arbeidsmarkedet varierer. Kandidater med ph.d. i sosiologi har fortsatt gode arbeidsmuligheter innen forskning og utdanning om de er villige til å flytte innenlands.

Opplæring og veilederrollen

Instituttet har en veletablert tradisjon med veilederforum arrangert hvert semester. Det er et stabsmøte hvert semester som har veiledning som tema. Hensikten med forumet er å diskutere og ta opp spørsmål knyttet til veiledning, med den hensikt å lære av hverandre og gi rom for refleksjon om praksis. Når ph.d.-veiledning har vært på dagsorden, har møtet vært arrangert som møte for de faste ansatte med veiledningsforhold eller veiledererfaring.

Planlagte ph.d. kurs framover

Det er ingen konkrete planer om ph.d. kurs ved instituttet i året som kommer. Det er viktig med administrativ støtte ved planlegging og gjennomføring av slike kurs

Vennlig hilsen

Liv Johanne Syltevik
Instituttstyrer

Charlotte Lillefjære-Tertnæs
administrasjonssjef